

SEZNAMTE SE s umělci spolupracujícími s **BAJKOU**, loutkovou scénou Těšínského divadla

MARKA MÍKOVÁ

a kapitán Nemo

Představení, na kterých se Marka Míková v Bajce podílela jako režisér i autor dramaturgie či adaptace: Broučci, Tajemná skříň, Pojďme spolu do Betléma, Šípková Růženka, Malý princ, Sněhová královna, O Slunečníku, Měsíčníku a Větrníku.

Marko, odkud pocházíte a jak se stalo, že se divadlo stalo vaší srdeční záležitostí?

Narodila jsem se v Českých Budějovicích, ale strávila jsem tam jen 2 roky svého života. Rodiče se přestěhovali záhy do Prahy a od té doby žiji tam. Divadlo mě bavilo už jako malou holku, hrála jsem sourozencům, rodině a jakmile to šlo, přihlásila jsem se na dramatařák. Díky tomu jsem dostala několik televizních a filmových rolí, později jsem se dostala na DAMU na režii - dramaturgii a už nebylo úniku.

Možná to všichni nevědí, ale Vy jste přece naše princezna, Šípková Růženka...

Ano. Měla jsem to štěstí zahrát si ve filmu Václava Vorlíčka a stala jsem se tak věčnou princeznou.

Vaše divadelní tvorba, co máte na tom procesu nejraději a na co se nejvíc těšíte?

Moc mi vyhovuje, když si můžu hru sama napsat, nebo zdramatizovat, pak ji zrežirovat a nakonec v ní ideálně i hrát. Celý ten proces je dobrodružstvím a nemusí se vždy povést.

Seznamte, prosím, diváky s projektem Loutky do nemocnic, kterému se léta věnujete.

Loutky v nemocnici jsou nezisková organizace, která čítá v současné době 25 členů. Jsou mezi námi herci, loutkoherci, muzikanti a jedna terapeutka. Snažíme se pomocí hudby a loutkových výstupů ulehčit hospitalizovaným dětem jejich pobyt v nemocnici. Děláme to už 16 let a musím říct, že to funguje. Loutka je podobná hračce, dítě se jí nebojí, lehce s ní naváže kontakt a loutka ho lehce rozesměje. Odvede ho od prožívané reality nemoci a tím nastartuje proces uzdravování rychleji. Je to skoro zázrak. Je to něco, co má smysl. Jsem moc ráda, že se nám to daří. V současné době bychom potřebovali nějaké pomocníky i v mimopražských nemocnicích.

Jste také autorkou krásných knih pro děti, letošní laureátkou Magnesie Litery v kategorii knih pro děti a mládež.

Psala jsem vždycky. Písničky, básničky, divadelní hry. Svoji první knížku Roches a Bžunda jsem si tak psala možná rok a bavila jsem se příběhy těch dvou bytostí. Původně to byla babka a dědek, později legrační stvoření – střapatá Bžunda a čahoun Roches. Knížku zpočátku nikdo vydat nechtěl. Nebylo jisté, zda je pro děti, nebo pro dospělé. Až nakonec nakladatelství Baobab po ní skočilo, a tak odstartovalo moji spisovatelskou kariéru.

Známe Vás jako stále usměvavou, vřelou a srdečnou osobu. Odkud berete nadhled, inspiraci a svoji důvěru v člověka?

Na to je těžké odpovědět. Můj syn by řekl: Já jsem tak narost. Je mi tak zkrátka dobře. Každý den prožívám jako dar. Vždyť nevíme, jak dlouho tu budeme...

V čem spatřujete smysl toho, co děláte a co byste si přála sdělit představením, které připravujete?

Hlavní poselství by mělo být to, že odplout pryč, schovat se, oddělit se od těch, kdo mi ublížili, to není cesta. Že je třeba znovu vstupovat do vztahů, znovu věřit a znovu odpouštět. To také profesor říká kapitánu Nemovi.

Co Vás na této verneovce zaujalo?

Tajuplný svět, co Verne vymyslel. Fantastický, úchvatný. Patří neodmyslitelně k dětství a člověk se do něj rád vrací. Neproniknutelný Nemo, úžasná ponorka, která dokáže uniknout ze

všech nebezpečných situací a zároveň hledání odpovědi na důležité otázky našeho života. Kdo jsme? Jací vlastně jsme?

Potkáváš Nema? Kdo je to vlastně?

Nemo je zraněný člověk, který z různých důvodů vzdal boj a schoval se do ulity. Proto vlastně nemůže být šťastný, přestože je nesmírně bohatý, vzdělaný, žije v luxusu a má na co si vzpomene. Vlastně je sám.

Má nějakou naději?

Musí znovu přistát na břehu, riskovat další zranění a najít v sobě lásku, jestli nějaká zbyla...

Pro Nema je zdá se nemožné smířit se s tím, že člověk je schopen i těch nejhorších věcí, které si můžeme představit, že lidstvo je plné nenávisti, dokáže zabíjet bezbranné, touží po mamonu a drancuje planetu. Vyrovnává si účty s těmi, kdo ho připravili o to, co mu bylo nejdražší, o rodinu, přátele a obyčejný klidný život plný lásky. Znáš na to lék?

Neříkám, že je to lehké. Je to to nejtěžší na světě. Odpustit tomu, kdo nám ublížil. Ale neodpustit, to je jako zůstat ve vězení s klíčem uvnitř.

A co Profesor Aronnax? Zahloubaný do svého příjemného a zajímavého světa vědy, obskakován svým sluhou? Není tak trochu jako mnozí užívající si svého blahobytu? Jako by ztráceli citlivost na to, že svoboda není něčím automatickým. Důležitá je bdělost a neustálé ověřování si, zda to, co žijeme, je svoboda.

Musíme v sobě hledat vlastnosti Neda Landa – touhu po svobodě, odvahu k boji, opravdovost.

To jsou ale i vlastnosti kapitána Nema. Je to přeci výjimečný a neobyčejně inteligentní sečtělý člověk, vědec, znalec umění, dobrodruh, vřelý člověk se smyslem pro spravedlnost, bojovník za lidská práva, mecenáš...

Ano, je to, jak říkáš...

Bohatství ho nezkazilo, nikdy se nestal chamtivý. Pro svou posádku byl autoritou, vážili si ho za jeho šlechtetnost a měli k němu úctu. I když se mstil za křivdy, které mu v životě byly způsobeny, velmi to prožíval, a chtěl, aby se to konečně skončilo. Své neštěstí schovával hluboko pod hladinou moře. Snil o dokonalém světě a dokonalých lidech. Věřil v moc lidské mysli a její schopnost proniknout k tajemstvím světa i v to, že věda se může stát prostředkem a nástrojem v boji člověka za svobodu.

A ještě pár zajímavostí...

Kapitán Nemo je nejzáhadnější figurou ze všech Verneových postav. Tento tajemný bohatý dobrodruh velel supermoderní ponorce Nautilus. Díky ní odkrýval tajemství moří, ale především potápěl anglické lodě. Rád také pomáhal bojovníkům za svobodu a podporoval je, konkrétně řecké povstalce proti Turkům.

Je zajímavé, že v původním Verneově rukopisu byl Nemo polský aristokrat, jehož rodina včetně dětí byla vyvražděna Rusy a přátelé zahynuli na Sibiři. Nemova národnost mizí

z Evropy pod ruskou tyraní. Tak charakterizoval spisovatel svého hrdinu v dopise, jehož adresátem byl autorův vydavatel Pierre-Jules Hetzel.

Jenže Hetzel si nepřál, aby Nemo byl Polák. Obával se, že by se jeho knihy v Rusku přestaly prodávat, nechtěl ohrozit francouzsko-ruské vztahy. Z dnešní perspektivy se to může zdát směšné, tehdy ale bylo Hetzelovo vydavatelství jedno z největších, a pokud by došlo k narušení diplomatických vztahů, mělo by to vliv na jeho obchodní zájmy nejen v Rusku, ale i ve Francii.

Verne se tedy podřídil. Jeho romantický rebel se stal kapitánem „Nikdo“ (latinsky nemo).

Přepřacovaná figura neměla národnost, byl to osamělý mstitel (nikdo se vlastně nedozvěděl čeho), který se svou posádkou mluvil „neznámým jazykem“.

Teprve v knize *Tajuplný ostrov*, jež spojuje ve volnou trilogii *Děti kapitána Granta* a *20 000 mil pod mořem* autor vysvětluje, že jde o indického knížete Dakkara, který po rozdrčení povstání, jehož byl duší, vybudoval s dvaceti nejvěrnějšími druhy ponorku Nautilus, přijal bojové jméno Nemo a vyhlásil válku „pozemským tyranům“, tj. koloniální mocnosti Anglii, jejíž válečné lodě pomocí ponorky potápí.

Zdroje: Ondřej Neff, Na moři a pod mořem z knihy Julese Verneho: Dvacet tisíc mil pod mořem, volně převyprávěného Ondřejem Neffem, Albatros, Praha, 2008.